

Informatieveiligheidscomité
kamer federale overheid

BERAADSLAGING NR. 20/013 VAN 15 MEI 2020 BETREFFENDE HET HERGEBRUIK VAN GEPSEUDONIMISEERDE PERSOONSgegeEVENS AFKOMSTIG VAN DE FOD FINANCIEN DOOR HET FEDERAAL PLANBUREAU MET HET OOG OP DE EVALUATIE VAN DE IMPACT VAN DE COVID-19 MAATREGELEN

Gelet op de wet van 15 augustus 2012 *houdende oprichting en organisatie van een federale dienstenintegrator*, in het bijzonder artikel 35/1;

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit, in het bijzonder artikel 114;

Gelet op de wet van 5 september 2018 *tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG*, in het bijzonder artikel 98;

Gelet op de aanvraag van het Federaal Planbureau en de bijkomende informatie ontvangen op 13 mei 2020;

Gelet op het rapport van de federale overheidsdienst *Beleid en Ondersteuning*;

Gelet op het verslag van de voorzitter.

A. ONDERWERP VAN DE AANVRAAG

1. Het Federaal Planbureau is een instelling van openbaar nut dat studies en vooruitzichten maakt over economische, sociale en milieubeleidskwesties. Daartoe verzamelt en analyseert het Federaal Planbureau gegevens, verkent het de mogelijke evoluties, identificeert het alternatieven, evalueert het de gevolgen van beleidsmaatregelen en doet het voorstellen. Zijn wetenschappelijke deskundigheid staat ter beschikking van de regering, het parlement, de sociale partners en nationale en internationale instellingen.
2. In 2017 heeft het voormalig Sectoraal comité voor de Federale Overheid een machtiging verleend (beraadslaging nr. 32/2017 van 19 oktober 2017) aan de mededeling van gepseudonimiseerde persoonsgegevens door de FOD Financiën aan het Federaal Planbureau

voor de toepassing van het EXPEDITION¹-model. Om de economische impact van maatregelen die politieke partijen voorstelden in hun verkiezingsprogramma te berekenen, werd het EXPEDITION-model ontwikkeld met het oog op de evaluatie van maatregelen betreffende socialezekerheidsuitkeringen, uitkeringen sociale bijstand, personenbelasting en sociale zekerheidsbijdragen. De gegevens die noodzakelijk waren voor de toepassing van dit EXPEDITION-model waren afkomstig van de FOD Financiën, de Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium (Census 2011) en het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid. De gegevens werden gekoppeld en gepseudonimiseerd door de Kruispuntbank van de sociale zekerheid.

4. Wat de mededeling door de FOD Financiën betreft, ging het om volgende belastinggegevens uit het “IPCAL databestand”:
- a. Ongehuwd en niet wettelijk samenwonend
 - b. Gehuwd
 - c. Wettelijk samenwonden
 - d. Weduwnaar, weduwe (of gelijkgestelde)
 - e. Overlijden partner in 2011
 - i. Gemeenschappelijke aanslag
 - ii. Afzonderlijke aanslagen
 - f. Uit de echt gescheiden (of gelijkgestelde) in 2011
 - g. Van tafel en bed gescheiden in 2011
 - h. Feitelijk gescheiden in 2011
 - i. Overlijden belastingplichtige
 - i. was gehuwd of wettelijk samenwonend
 - ii. was in 2011 weduwnaar geworden
 1. Gemeenschappelijke aanslag
 2. Afzonderlijke aanslagen
 - iii. was niet gehuwd of wettelijk samenwonend
 - j. Handicap belastingplichtige
 - k. Handicap echtgenote of wettelijk samenwonende
 - l. Aantal kinderen ten laste (niet co-ouderschap)
 - m. Aantal gehandicapte kinderen ten laste (niet co-ouderschap)
 - n. Andere personen ten laste
 - o. Handicap van andere persoon ten laste
 - p. Ascendenten ten laste
 - q. Woonbonus: interesten en kapitaalaflossingen (hypothecaire leningen afgesloten vanaf 01/01/2005)
 - r. Enige woning op 31/12/jaar_van_inkomsten (ja)
 - s. Enige woning op 31/12/jaar_van_inkomsten (nee)
 - t. Enige gemeenschappelijke woning (ja)
 - u. Enige gemeenschappelijke woning (neen)

¹ EXPEDITION staat voor EX-ante simulation of Policy reforms and an Evaluation of their Distributional Impact on Income and Other welfare Notions. Dit is een statisch model gebaseerd op het EUROMOD-platform (set van Exceltabellen) aangepast om te werken met administratieve microgegevens vergelijkbaar met deze van het MIDAS-model. De programmatie gebeurt met EUROMOD en STATA.

- v. Nieuwe woning, persoonlijke interessen
- w. Belasting staat
- x. Belasting staat (gezin)
- aa. Gezamenlijk belastbaar inkomen
- bb. Gezamenlijk belastbaar inkomen gezin
- cc. Totaal van de afzonderlijk belastbare inkomsten
- dd. Totaal van de netto-inkomsten

5. Het Federaal Planbureau verzoekt thans om de toelating om de gegevens die het heeft verkregen in het kader van de EXPEDITION-model te mogen hergebruiken voor de evaluatie van de COVID-19 maatregelen en van de statuutwijzigingen die daarmee gepaard zijn gegaan. Het Beheerscomité van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid heeft het hergebruik van de gegevens uit het netwerk van de sociale zekerheid door het Federaal Planbureau voor dit doeleinde reeds goedgekeurd. De Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium heeft het hergebruik van de gegevens van de Census 2011 voor dit doeleinde eveneens goedgekeurd.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. ONTVANKELIJKHEID EN BEVOEGDHEID VAN HET COMITE

6. Krachtens artikel 35/1 van de wet van 15 augustus 2012 *houdende oprichting en organisatie van een federale dienstenintegrator* vergt de mededeling van persoonsgegevens door overheidsdiensten en openbare instellingen van de federale overheid aan andere derden dan instellingen van sociale zekerheid bedoeld in artikel 2, eerste lid, 2° van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid, een voorafgaande beraadslaging van de kamer federale overheid van het informatieveiligheidscomité voor zover de verwerkingsverantwoordelijken van de meedelende instantie en de ontvangende instanties, in uitvoering van artikel 20 van de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens*, niet tot een akkoord komen over de mededeling of minstens één van de verwerkingsverantwoordelijken om een beraadslaging verzoekt en de andere verwerkingsverantwoordelijken daarvan in kennis heeft gesteld.
7. In voorliggend geval is er sprake van hergebruik van gepseudonimiseerde persoonsgegevens waarvan de mededeling reeds werd gemachtigd door het voormalig Sectoraal comité voor de Federale Overheid. Gelet op het feit dat er sprake is van een ander doeleinde, acht het Comité zich bevoegd om zich uit te spreken.

B. TEN GRONDE

B.1. VERANTWOORDINGSPLICHT

8. Overeenkomstig artikel 5, §2, van de Algemene Verordening Gegevensbescherming² (hierna ‘AVG’ genoemd) is het Federaal Planbureau als verwerkingsverantwoordelijke

² Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG.

verantwoordelijk voor het naleven van de beginselen van de AVG en moet het in staat zijn dit aan te tonen.

9. Het Comité wijst erop dat de verantwoordelijke voor de verwerking een register van de verwerkingsactiviteiten die onder zijn verantwoordelijkheid plaatsvinden, moet bijhouden overeenkomstig de voorwaarden opgenomen in artikel 30 AVG.

B.2. RECHTMATIGHEID

10. Overeenkomstig art. 5, §1, a), AVG moeten persoonsgegevens worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene rechtmatig is. Dit houdt in dat de beoogde verwerking een basis moet vinden in één van de rechtmatigheidsgronden vermeld in artikel 6 AVG.
11. Het Comité stelt vast dat de verwerking noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen (art. 6, §1, e), AVG). De verwerking is eveneens noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust (art. 6, §1, c), AVG). Het Federaal Planbureau werd er immers uitdrukkelijk mee belast om de sociaal-economische evolutie en de factoren die deze evolutie bepalen, te analyseren en te voorzien en de gevolgen van de keuzes inzake economisch en sociaal beleid in te schatten ten einde de rationaliteit, de doeltreffendheid en de transparantie ervan te verbeteren. Het Federaal Planbureau voert eveneens structurele analyses uit op middellange en lange termijn en voornamelijk op economisch en sociaal vlak en op het vlak van het leefmilieu. (art. 127, §1, eerste en tweede lid, van de wet van 21 december 1994 *houdende sociale en diverse bepalingen*). De federale besturen, openbare ondernemingen en instellingen zijn er bovendien wettelijk toe gehouden om aan het Federaal Planbureau alle nodige inlichtingen voor de uitvoering van zijn opdrachten te verstrekken (art. 128 van voormelde wet van 21 december 1994).

B.3. DOELBINDING

12. Artikel 5, §1, b), AVG laat de verwerking van persoonsgegevens slechts toe voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden (principe van doelbinding). De gegevens mogen bovendien niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden. De verdere verwerking met het oog op wetenschappelijk onderzoek wordt niet als onverenigbaar met de oorspronkelijke doeleinden beschouwd als voldaan wordt aan de voorwaarden van artikel 89, §1, van de AVG.
13. Het hergebruik van de gegevens door het Federaal Planbureau wordt aangevraagd met het oog op de evaluatie van de COVID-19 maatregelen en van de statutwijzigingen die daarmee gepaard gaan. In de afgelopen maanden heeft de overheid talloze maatregelen getroffen als reactie op de COVID-19 epidemie, onder meer de verplichte sluiting van bedrijven en handelszaken, financiële hulp voor zelfstandigen, maatregelen betreffende het systeem van tijdelijke werkloosheid, mogelijkheid tot corona-verlof, etc. De COVID-19 epidemie en de daarbij gepaard gaande maatregelen hebben onmiskenbaar een socio-economische effect gehad. Een wetenschappelijke evaluatie van deze maatregelen door het Federaal Planbureau dient dan ook als een welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd doeleinde te worden beschouwd.
14. Wat de verdere verwerking voor wetenschappelijke doeleinden betreft, vereist artikel 89, §1, van de AVG passende waarborgen in overeenstemming met de AVG voor de rechten en

vrijheden van de betrokkenen. Die waarborgen moeten ervoor zorgen dat er technische en organisatorische maatregelen worden getroffen om de inachtneming van het beginsel van minimale gegevensverwerking te garanderen. Deze maatregelen kunnen pseudonimisering omvatten, mits aldus die doeleinden in kwestie kunnen worden verwezenlijkt. Wanneer die doeleinden kunnen worden verwezenlijkt door verdere verwerking die de identificatie van betrokkenen niet of niet langer toelaat, moeten zij aldus worden verwezenlijkt.

15. Het Comité stelt vast dat het voor de aanvrager niet mogelijk is om in het kader van dit onderzoek met anonieme gegevens te werken, omdat hij over gedetailleerde informatie dient te beschikken om de situatie van individuele personen te kunnen analyseren. Het Comité stelt vast dat de aanvrager erin voorziet dat de persoonsgegevens worden gekoppeld en gepseudonimiseerd door een derde vertrouwenspersoon (trusted third party), meer bepaald de Kruispuntbank voor de sociale zekerheid die hiertoe de wettelijke opdracht heeft gekregen.

B.4. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL

B.4.1. Minimale gegevensverwerking

16. Artikel 5, §1, b), AVG stelt dat persoonsgegevens ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt moeten zijn (“minimale gegevensverwerking”).
17. De fiscale gegevens afkomstig van de FOD Financiën, zoals beschreven in randnummer 4 van deze beraadslaging, moeten het Federaal Planbureau in staat stellen de impact van de COVID-19 maatregelen en de statuutwijzigingen op de personenbelasting te evalueren. In dat opzicht verwijst het informatieveiligheidscomité naar de beoordeling van de proportionaliteit door het voormalig Sectoraal comité voor de Federale overheid in voormelde beraadslaging nr. 32/2017 van 19 oktober 2017:
 - variabelen a tot en met p zijn variabelen die mee de belastingvoorwaarden van de betreffende fiscale eenheid bepalen;
 - voor de variabelen q tot en met x kan het al da niet van toepassing zijn van belastingaftrekken of belastingverminderingen een belangrijke invloed hebben op de finale aanslag;
 - de gegevens y tot en met dd. zijn eindresultaten die worden gevraagd om de uitkomst van de fiscale module te kunnen vergelijken met de realiteit.
18. Het Comité stelt vast dat het voor de aanvrager niet mogelijk is om in het kader van dit onderzoek met anonieme gegevens te werken, omdat hij over gedetailleerde informatie dient te beschikken om de situatie van individuele personen te kunnen analyseren en het risico op onrechtstreekse identificatie aldus niet volledig kan worden uitgesloten. Het Comité stelt vast dat de aanvrager erin voorziet dat de persoonsgegevens worden gekoppeld en gepseudonimiseerd door een derde vertrouwenspersoon (trusted third party), meer bepaald de Kruispuntbank voor de sociale zekerheid die hiertoe de wettelijke opdracht heeft gekregen.
19. Het Comité wijst erop dat de derde vertrouwenspersoon ertoe gehouden is om, naast de pseudonimisering, een small cell risk analyse uit te voeren en in voorkomend geval bewerkingen op de gegevens uit te voeren (zoals aggregatie van gegevens). Dit heeft tot doel om te verzekeren dat de betrokkenen niet kunnen worden geheridentificeerd aan de hand van het voorkomen van een te beperkt aantal gevallen per gegevenscategorie.

20. Het Informatieveiligheidscomité is van oordeel dat deze gegevens in het licht van de beoogde evaluatie van de COVID-19 maatregelen toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn.

B.4.2. Opslagbeperking

21. Aangaande de bewaringstermijn herinnert het Comité er aan dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren dan voor de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt noodzakelijk is. Persoonsgegevens mogen voor langere perioden worden opgeslagen voor zover de persoonsgegevens louter met het oog op archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden worden verwerkt overeenkomstig artikel 89, lid 1, mits de bij de AVG passende technische en organisatorische maatregelen worden getroffen om de rechten en de vrijheden van de betrokkene te beschermen (art. 5, §1, e), AVG).
22. Het Informatieveiligheidscomité acht een bewaring van de gegevens tot 5 jaar na de ontvangst ervan als een gepaste maximumtermijn. Mocht het doeleinde reeds vóór het vervallen van die termijn zijn bereikt, dienen de gegevens nog voor afloop van deze termijn door de aanvrager te worden bewaard onder een vorm die het niet mogelijk maakt om de betrokkenen te identificeren. Indien de aanvrager van oordeel is dat een langere bewaringstermijn noodzakelijk is, kan een verlenging van voormelde maximumtermijn worden aangevraagd.

B.5. RECHTEN EN VRIJHEDEN VAN DE BETROKKENE

23. De verwerking met het oog op archivering voor het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden is onderworpen aan passende waarborgen in overeenstemming met de AVG voor de rechten en vrijheden van de betrokkene (art. 89, §1, AVG) .
24. In uitvoering van artikel 89, §2, AVG bepaalt Titel 4 van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van de natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens het uitzonderingsregime ten aanzien van de rechten van de betrokkenen bedoeld in de artikel 15 (recht van inzage), 16 (recht op rectificatie), 18 (recht op beperking) en 21 (recht van bezwaar) AVG.
25. Voor zover de aanvrager zich wenst te beroepen op het uitzonderingsregime voorzien in Titel 4 van de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (WVP) omdat de uitoefening van voormelde rechten het wetenschappelijk onderzoek onmogelijk dreigen te maken of ernstig dreigen te belemmeren, en afwijkingen noodzakelijk zijn om die doeleinden te bereiken, moeten de afwijkingen worden toegepast onder de voorwaarden vermeld in titel 4 WVP:
- in voorkomend geval het aanstellen van een functionaris voor de gegevensbescherming, hetgeen het geval is
 - het aanvullen van het register van de verwerkingsactiviteiten
 - het bijkomend informeren van de betrokkene indien de gegevens bij de betrokkene worden verzameld (*quod non*);

- het afsluiten van een overeenkomst tussen de verwerkingsverantwoordelijke en de verantwoordelijke voor de oorspronkelijke verwerking (*in casu* huidige beraadslaging die overeenkomstig artikel 35, §4, van de wet van 15 augustus 2002 houdende oprichting en organisatie van een federale dienstenintegrator de betrokken partijen verbindt);
- het toepassen van de cascade van anonieme, gepseudonimiseerde of niet-gepseudonimiseerde gegevens al naar gelang de doeleinden van de verwerking, en overeenkomstig de voorwaarden vermeld in titel 4, zoals *in casu* het geval is;
- het niet-verspreiden van gepseudonimiseerde gegevens, behoudens de voorziene uitzonderingen.

B.6. BEVEILIGING

26. Persoonsgegevens moeten door het nemen van passende technische of organisatorische maatregelen op een dusdanige manier worden verwerkt dat een passende beveiliging ervan gewaarborgd is, en dat zij onder meer beschermd zijn tegen ongeoorloofde of onrechtmatige verwerking en tegen onopzettelijk verlies, vernietiging of beschadiging („integriteit en vertrouwelijkheid”).
27. De kamer federale overheid van het Informatieveiligheidscomité neemt akte van het feit dat de technische en organisatorische maatregelen van het Federaal Planbureau enerzijds en van de FOD Financiën anderzijds reeds positief werden beoordeeld door het voormalig Sectoraal comité voor de Federale Overheid in haar beraadslaging nr. 32/2017 van 19 oktober 2017. Het informatieveiligheidscomité neemt eveneens akte van het feit dat het Federaal Planbureau een privacyverklaring heeft gepubliceerd op haar website.
28. Het Comité wijst erop dat de informatieveiligheid slechts wordt verzekerd, indien de voorziene maatregelen ook effectief worden geïmplementeerd.

Om deze redenen besluit

de kamer federale overheid van het informatieveiligheidscomité

dat het hergebruik van de gepseudonimiseerde persoonsgegevens afkomstig van de FOD Financiën waarvan de ontvangst door het Federaal Planbureau bij beraadslaging nr. 32/2017 van 19 oktober 2017 van het voormalig Sectoraal comité voor de Federale Overheid werd gemachtigd, met het oog op de evaluatie van de COVID-19 maatregelen en de evaluatie van de statutwijzigingen die daarmee gepaard zijn gegaan, is toegestaan mits wordt voldaan aan de vastgestelde maatregelen ter waarborging van de gegevensbescherming, in het bijzonder de maatregelen op het vlak van doelbinding, minimale gegevensverwerking, opslagbeperking en informatieveiligheid.

M. SALMON
voorzitster

De zetel van de kamer federale overheid van het Informatieveiligheidscomité is gevestigd in de kantoren van de FOD Beleid en Ondersteuning, op volgend adres: Simon Bolivarlaan 30, 1000 Brussel.
